

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.005.04.2023

Marian Piernik
Przewodniczący Zarządu
Gminnej Spółki Wodno-Melioracyjnej
w Osiecinach
ul. Wojska Polskiego 14 lok. 6
88-220 Osiecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/089 Realizacja przez spółki wodne zadań finansowanych ze środków publicznych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminna Spółka Wodno-Melioracyjna w Osiecinach, ul. Wojska Polskiego 14 lok. 6, 88-220 Osiecin ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marian Piernik, Przewodniczący Zarządu od 2015 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykorzystanie przez spółki wodne środków publicznych
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ³ z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Leszek Murat, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/39/2023 r. z 6 lutego 2023 r. 2. Michał Trempała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/40/2023 r. z 6 lutego 2023 r.

(akta kontroli str. 1-4, 134, 281)

¹ Dalej: „GSWM” lub „Spółka”.

² Dalej: „Przewodniczący Zarządu”.

³ Tj. do 27 kwietnia 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK ocenia pozytywnie wykorzystanie przez Spółkę środków publicznych w kontrolowanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Otrzymane dotacje wydatkowano prawidłowo i gospodarnie. Wykorzystano je z przeznaczeniem, a zadania, na które zostały udzielone wykonano zgodnie z postanowieniami umów i decyzji o przyznaniu środków, osiągając przy tym założone efekty.

Stwierdzona nieprawidłowość, dotycząca niezachowania statutowych regulacji w zakresie reprezentacji spółki do podpisania dokumentów związanych z rozliczeniem dotacji, nie miała zasadniczego wpływu na powyższą ocenę.

III. Opis stanu faktycznego

OBSZAR

Wykorzystanie przez spółki wodne środków publicznych.

Opis stanu faktycznego

GSWM została utworzona 10 stycznia 1977 r. i wpisana do księgi wodnej województwa wrocławskiego pod poz. 77/00. 20 maja 2003 r. Spółka została wpisana do Katastru Wodnego Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie pod nr 142. W sprawozdaniu z działalności Zarządu Spółki za 2022 r.⁶ wskazano, że liczyła ona 1187 członków.

W okresie objętym kontrolą działalność GSWM obejmowała obszar 7 656 ha, na którym znajdowały się rowy na długości – 109 683 mb. Wartość prac konserwacyjnych w latach 2019-2022 wyniosła łącznie 876,0 tys. zł, w tym:

- 175,6 tys. zł w 2019 r.,
- 203,8 tys. zł w 2020 r.,
- 281,6 tys. zł w 2021 r.,
- 215,0 tys. zł w 2022 r.

Wyższa wartość nakładów na prace konserwacyjne w 2021 r. wynikała ze wzrostu liczby awarii i związanych z nimi naprawami.

(akta kontroli str. 5, 179, 181, 276-277, 317, 353, 382, 411)

Statut GSWM uchwalony przez Walne Zgromadzenie 12 marca 2003 r. został zatwierdzony przez Starostę Radziejowskiego 18 kwietnia 2003 r. Celem działania Spółki było:

- prowadzenie racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych oraz przewidzianych do melioracji,
- retencjonowanie wód, w tym także dla celów przeciwpożarowych,
- budowa bądź współudział w budowie urządzeń melioracji wodnych,
- ochrona przed powodzią,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniem.

(akta kontroli str. 8-15)

W okresie objętym kontrolą GSWM podjęła 28 uchwał w tym odpowiednio:

- sześć w 2019 r.,
- siedem w 2020 r.,
- pięć w 2021 r.,

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Przedstawionym na Walnym Zgromadzeniu Delegatów GSWM 10 lutego 2023 r.

- pięć w 2022 r.
- pięć w 2023 r.⁷

W każdym roku uchwały dotyczyły zatwierdzenia rocznych sprawozdań z działalności Spółki i udzielenia Zarządowi absolutorium, przyjęcia do realizacji planu robót konserwacyjnych urządzeń melioracyjnych, zatwierdzenia budżetu i składki członkowskiej na kolejny rok, trybu ustalania składek i ich windykacji czy zatwierdzenia planu pracy Zarządu oraz Komisji rewizyjnej. W 2020 r. uchwały dotyczy także wyboru członków organów Spółki⁸.

(akta kontroli str. 302-307, 334-344, 370-374, 398-402, 430-435)

W statucie Spółki wskazano (w § 12), że wyłączenie członka następuje w drodze uchwały walnego zgromadzenia członków (lub delegatów) w przypadkach działania na szkodę Spółki lub niewypełniania innych obowiązków statutowych. Do obowiązków członków GSWM należało m.in. stosowanie się do uchwał i poleceń jej organów, wydawanych w zakresie ich statutowej właściwości (§ 14 lit. b). W statucie nie zawarto zapisów o możliwości rezygnacji z członkostwa.

Przewodniczący Zarządu wskazał, że przygotowana zostanie zmiana statutu w tym zakresie.

(akta kontroli str. 10, 248)

Spółka otrzymała środki publiczne w łącznej wysokości 324,1 tys. zł, wszystkie na wykonanie drożności odpływu z obrębów melioracyjnych, w tym:

- a) w 2019 r. 66,7 tys. zł⁹,
- b) w 2020 r. 95,1 tys. zł¹⁰,
- c) w 2021 r. 96,8 tys. zł¹¹,
- d) w 2022 r. 65,5 tys. zł¹².

(akta kontroli str. 5-7, 16-19, 38, 46, 76, 93-97, 138-142, 183-187, 250-253)

Zakres realizacji zadań lub sposób ich wykonania nie był konsultowany ani uzgadniany z innymi podmiotami.

(akta kontroli str. 275)

Spółka wykorzystwała środki prawidłowo i gospodarnie. Badanie realizacji pięciu dotacji w tym:

- 1) umowy z 17 lipca 2020 r. na udzielenie dotacji od Województwa Kujawsko-Pomorskiego w wysokości 19,0 tys. zł¹³ m.in. na renowację rowu melioracyjnego we wsi Zagajewice,
- 2) decyzji z 10 maja 2019 r. i z 29 lipca 2019 r. na udzielenie dotacji od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego¹⁴ w łącznej wysokości 48,7 tys. zł¹⁵ m.in. na zakup pokryw i studni betonowych oraz wykonanie robót ziemnych w miejscowościach Bilno, Ruszki i Krotoszyn,
- 3) decyzji z 7 maja 2020 r. oraz umowy z 29 lipca 2020 r. na udzielenie dotacji od Wojewody w łącznej wysokości 76,1 tys. zł¹⁶ m.in. na zakup kręgów i pokryw

⁷ Według stanu na 31 marca 2023 r.

⁸ Uchwałą nr 6/2020 ustanowiono pięcioosobowy skład Zarządu (w tym przewodniczącego i jego zastępcę) a także trzyosobowy skład Komisji Rewizyjnej GSWM.

⁹ W tym 48,7 tys. zł z budżetu państwa.

¹⁰ W tym 76,1 tys. zł z budżetu państwa.

¹¹ W tym 72,8 tys. zł z budżetu państwa.

¹² Dotacja w całości z budżetu państwa.

¹³ Umowa nr UM_RW.3042.1.155.2020.

¹⁴ Dalej: „Wojewoda”.

¹⁵ Decyzje nr WIR.IX.3146.1.49.2019, WIR.IX.3146.3.49.2019.

¹⁶ Decyzja nr WIR.IX.3146.1.44.2020, umowa nr 18.

- betonowych oraz konserwację urządzeń melioracyjnych m.in. w Belszewie, Konarach i Zbłęgu,
- 4) umowy z 1 lipca 2021 r. na udzielenie dotacji od Wojewody w wysokości 72,8 tys. zł¹⁷ m.in. na zakup kręgów i pokryw betonowych oraz na konserwację rowów w Powąlkowicach, Włodzimierce i Pilichowie,
 - 5) umowy z 14 lipca 2022 r. na udzielenie dotacji od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego w wysokości 59,3 tys. zł¹⁸ m.in. na konserwację rowów w Lekarzowicach, Borucinku i Osłonkach,
- wykazało m.in., że: wykorzystanie otrzymanych środków nastąpiło z zachowaniem postanowień umów i decyzji o przyznaniu dotacji (w tym terminowo i na wskazany cel) oraz uzyskano zakładane efekty.

(akta kontroli str. 16-241)

Księgowa Spółki wskazała, że prace konserwacyjne w ramach zrealizowanych umów zlecano przedsiębiorcy, z którym współpracowano od wielu lat. Był to jedyny przedsiębiorca świadczący usługi koparko-ładowarko-spycharką w okolicy. Podejmowano przy tym regularne działania związane z rozeznaniem rynku usług, niemniej podmioty z innych miejscowości do kosztu usług doliczały dojazd na miejsce pracy, co naturalnie podrażało ich koszty. Przed rozpoczęciem prac pracownik Spółki na miejscu planowanych robót oceniał konieczny zakres ich wykonania.

(akta kontroli str. 276)

Środki publiczne otrzymane przez Spółkę zostały rozliczone zgodnie z wymogami zawartych umów i terminowo. Wydatkowano je w pełnej wysokości. Dane wykazane w rozliczeniach odpowiadały ewidencji księgowej. W przypadku trzech objętych badaniem umów rozliczenie dotacji nie zostało dokonane zgodnie ze statutem Spółki, co opisano w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 16-241, 276, 436)

Spółka nie była kontrolowana w związku z zawartymi umowami, na podstawie których otrzymywała dofinansowanie.

(akta kontroli str. 242)

Przewodniczący Zarządu wskazał, że do trudności związanych z funkcjonowaniem Spółki należą m.in.:

- problemy z uregulowaniem prawnym członkostwa (np. przejmowania praw członkowskich przed spadkobierców);
- nieskuteczne egzekwowanie zaległych płatności,
- niedopuszczanie przez właścicieli nieruchomości pracowników Spółki do urządzeń melioracyjnych;
- niszczenie urządzeń melioracyjnych w związku z suburbanizacją terenów wiejskich.

(akta kontroli str. 242-243)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dokonane przez Spółkę rozliczenia trzech dotacji sporządzono bez właściwej reprezentacji, ponieważ przekazane wraz z nimi dokumenty zostały podpisane jedynie przez Przewodniczącego Zarządu Spółki, tj. niezgodnie z § 25 lit. a statutu Spółki, który stanowi, że do składania oświadczeń w imieniu Spółki upoważnieni są dwaj członkowie Zarządu Spółki. Rozliczenia te dotyczyły:

¹⁷ Umowa nr 82.

¹⁸ Umowa nr 52.

- a) dotacji otrzymanej na podstawie umowy z 17 lipca 2020 r. na udzielenie dotacji od Województwa Kujawsko-Pomorskiego w wysokości 19,0 tys. zł m.in. na renowację rowu melioracyjnego we wsi Zagajewice;
- b) dotacji otrzymanej na podstawie decyzji z 10 maja 2019 r. i z 29 lipca 2019 r. na udzielenie dotacji od Wojewody w łącznej wysokości 48,7 tys. zł m.in. na zakup pokryw i studni betonowych oraz wykonanie robót ziemnych w miejscowościach Bilno, Ruszki i Krotoszyn;
- c) dotacji otrzymanej na podstawie decyzji z 7 maja 2020 r. na udzielenie dotacji od Wojewody w wysokości 6,1 tys. zł na zakup kręgów i pokryw betonowych.

Wskazać jednak należy, że powyższe nie miało zasadniczego wpływu na prawidłowość rozliczenia dotacji.

(akta kontroli str. 13, 17, 21-22, 38-39, 46, 69, 76-77)

Przewodniczący Zarządu Spółki wskazał, że wynikało to z niedopatrzienia.

(akta kontroli str. 248)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wniosek Dokonywanie rozliczeń dotacji z poszanowaniem przepisów o reprezentacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 28 kwietnia 2023 r.

Kontroler
(-) Leszek Murat
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
z up. p.o. Wicedyrektor
(-) Agnieszka Serlikowska

